Hoe kan een psychosociaal team bijdragen tot een verminderde zorgzwaarte in de eerstelijnsgezondheidszorg?

Haio: DE SUTTER Marieke , U.G.
Promotor: DECAT Peter , U.G.
Praktijkopleider: EECKHOUT Koen

Context: Alhoewel de meerwaarde en de noodzaak van geestelijke gezondheidszorg (GGZ) op eerstelijnsniveau reeds aangetoond is, worden er in de praktijk heel wat tekortkomingen ervaren door de betrokken gezondheidszorgwerkers, wat zich soms vertaalt in een toegenomen zorgzwaarte. Een verminderde mentale weerbaarheid van gezondheidszorgwerkers weerspiegelt zich in de kwaliteit van de zorg, maar kan voorkomen worden door een benadering van de GGZ die gestoeld is op interprofessionele samenwerking. In dit verband startte Wijkgezondheidscentrum Rabot met een project waarin interprofessionele samenwerking met een psychosociaal team centraal staat.

Onderzoeksvraag: De opzet van deze studie was te exploreren hoe een psychosociaal team in de eerste lijn de zorgzwaarte van de betrokken gezondheidszorgwerkers zou beïnvloeden, om op die manier aanbevelingen voor toekomstige gelijkaardige projecten te kunnen formuleren.

Methode: Er werd gekozen voor een realist evaluation, waarbij onderzoekers pogen een zicht te krijgen op contextuele factoren (context) en mechanismen (mechanisms) die leiden tot bepaalde resultaten (outcomes) of deze beïnvloeden. Data werden verkregen via diepte-interviews en focusgroepen met gezondheidszorgwerkers uit verschillende disciplines.

Resultaten: Ons onderzoek bevestigde de hypothese dat het project de zorgzwaarte zou verminderen, en dit op twee vlakken: enerzijds werden de patiëntencontacten als minder lastig ervaren, en anderzijds voelden de gezondheidszorgwerkers zich vaker een meerwaarde voor de patiënten. Verschillende overlappende mechanismen, alsook bevorderende en belemmerende factoren konden worden geïdentificeerd.

Conclusie: Wanneer deze mechanismen werden geëxploreerd, bleek onder andere een sterke 'teamcultuur' een belangrijke rol te spelen: sociale steun beïnvloedde de zorgzwaarte op een positieve manier, wat op zijn beurt het principe van 'therapeutische aanwezigheid' bevorderde. Ook veranderde door het project de houding van de gezondheidszorgwerkers ten aanzien van de bepaalde patiënten, en dit op zo'n manier dat het hen beschermde tegen 'empathiemoeheid'. Tot slot bevestigden we de bevindingen van eerder onderzoek dat stelde dat duidelijkheid over iemands rol bijdraagt tot het verlichten van de zorgzwaarte. We adviseren om dergelijke interprofessionele samenwerkingsverbanden in de eerste lijn beleidsmatig te stimuleren, waarbij de beschreven mechanismen zouden moeten worden bevorderd en waarbij men waakzaam dient te zijn voor valkuilen zoals inefficiëntie.